

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

نظرات استدلالی شورای نگهبان

در بررسی

لایحه موافقتنامه همکاری در زمینه بهداشت دام و دامپریشی بین جمهوری اسلامی ایران و جمهوری صربستان

مرحله اول: جلسه ۱۳۹۰/۳/۱۱ شورای نگهبان

مرحله دوم: جلسه ۱۳۹۰/۵/۵ شورای نگهبان

لایحه موافقتنامه همکاری در زمینه بهداشت دام و دامپزشکی بین جمهوری اسلامی ایران و جمهوری صربستان

۱- مقدمه

لایحه «موافقتنامه همکاری در زمینه بهداشت دام و دامپزشکی بین جمهوری اسلامی ایران و جمهوری صربستان» که بنا به پیشنهاد وزارت جهاد کشاورزی به هیأت وزیران ارائه شده بود، در تاریخ ۱۳۸۹/۱۲/۸ در این هیأت به تصویب رسید و برای طی تشریفات قانونی و تصویب در مجلس شورای اسلامی به این نهاد ارسال شد. در مقدمه توجیهی این لایحه آمده است: با عنایت به روابط دوستانه بین دو کشور و اهمیت تقویت همکاری دوجانبه در زمینه بهداشت دام و دامپزشکی به منظور کنترل، پیشگیری و ریشه‌کنی و ارتقاء نظام مراقبتی و نظارتی بیماری‌های حیوانات خاکی و آبی و نیز تسهیل در امر تجارت کالاهای مربوط، این لایحه برای طی مراحل قانونی به مجلس شورای اسلامی تقدیم می‌شود.

این لایحه، در مجلس شورای اسلامی برای بررسی به صورت یک شوری در تاریخ ۱۳۹۰/۲/۱۰ به کمیسیون کشاورزی، آب و منابع طبیعی به عنوان کمیسیون اصلی ارجاع شد که کمیسیون مزبور آن را در جلسه ۱۳۹۰/۳/۱ پس از بحث و بررسی عیناً به تصویب رساند. مجلس شورای اسلامی نیز در تاریخ ۱۳۹۰/۳/۳، مصوبه مزبور را عیناً تصویب و برای طی مراحل قانونی مقرر در اصل ۹۴ قانون اساسی به شورای نگهبان ارسال کرد. این شورا پس از بررسی مصوبه در جلسه مورخ ۱۳۹۰/۳/۱۱ خود، ماده (۱۱) آن را مغایر با قانون اساسی تشخیص و برای رفع ایراد به مجلس برگشت داد. کمیسیون کشاورزی، آب و منابع طبیعی مجلس برای رفع ایراد شورای نگهبان با تشکیل جلسه در ۱۳۹۰/۳/۲۲ اصلاحات لازم را در مصوبه خویش انجام داد که در جلسه علنی مجلس مورخ ۱۳۹۰/۴/۲۸ به تصویب نمایندگان رسید. پس از وصول مصوبه به شورای نگهبان، این شورا در جلسه ۱۳۹۰/۵/۵ پس از بررسی مصوبه، نظر خود مبنی بر مغایرت نداشتن آن با موازین شرع و قانون اساسی را طی نامه شماره ۹۰/۳۰/۴۳۰۴۵ مورخ ۱۳۹۰/۵/۵ به مجلس شورای اسلامی اعلام کرد..

۲- بحث و بررسی شورای نگهبان پیرامون لایحه موافقتنامه همکاری در زمینه بهداشت دام و دامپزشکی بین جمهوری اسلامی ایران و جمهوری صربستان مصوب ۱۳۹۰/۳/۳ مجلس شورای اسلامی (مرحله اول)

۲-۱- بند (۱) ماده ۱۱

"ماده ۱۱ - حل و فصل اختلافها

۱- کلیه اختلافهای ناشی از تفسیر یا اجرای این موافقتنامه ابتداء از طریق مذاکرات دوجانبه و به صورت دوستانه حل و فصل خواهد شد. در صورت عدم توافق، هریک از طرفهای متعاقد می-تواند با رعایت قوانین و مقررات مربوط به خود ضمن ارسال اطلاعیه‌ای برای طرف متعاقد دیگر، موضوع را به یک هیأت داوری سه نفره مرکب از دو داور منتخب طرفهای متعاقد و یک سرداور ارجاع نماید.

۲- در صورت ارجاع امر به داوری، هر یک از طرفهای متعاقد ظرف شصت روز از تاریخ دریافت اطلاعیه، نسبت به معرفی داور منتخب خود اقدام خواهد کرد و داوران منتخب طرفهای متعاقد ظرف شصت روز از تاریخ آخرین انتخاب، سرداور را تعیین خواهند کرد.

۳- چنانچه هر یک از طرفهای متعاقد ظرف مدت مقرر داور خود را تعیین ننماید یا داوران منتخب ظرف مدت مقرر در مورد انتخاب سرداور به توافق نرسند هر یک از طرفهای متعاقد می‌تواند از مدیر کل سازمان جهانی بهداشت دام بخواهد که حسب مورد، داور طرف ممتنع یا سرداور را تعیین نماید. سرداور باید در هر صورت تابعیت کشور ثالثی را داشته باشد که در زمان انتخاب با طرفهای متعاقد روابط سیاسی دارد. ..."

۲-۱-۱- نظرات استدلالی

۲-۱-۱-۱- دیدگاه مغایرت

- در خصوص ارجاع دعاوی به داوری، مطابق با اصل ۱۳۹ قانون اساسی، هر مورد موکول به تصویب هیات وزیران می‌باشد و بایستی موضوع به اطلاع مجلس شورای اسلامی برسد. در مواردی که طرف دعوی خارجی باشد، بایستی موضوع به تصویب مجلس شورای اسلامی نیز برسد. در بند (۱) این ماده در صورت عدم توافق طرفین برای حل اختلاف، این حق را برای هر یک از طرفهای متعاقد قائل شده‌است که با رعایت قوانین و مقررات مربوط به خود ضمن ارسال اطلاعیه‌ای برای طرف متعاقد دیگر، موضوع را به یک هیأت داوری سه نفره مرکب از دو داور منتخب طرفهای متعاقد و یک سرداور ارجاع نماید. در نتیجه به موجب این بند، طرف خارجی می‌تواند بدون جلب نظر طرف ایرانی، هرگاه اراده نمود و مبتنی بر آن بدون نیاز به تصویب ارجاع به

داوری در مجلس شورای اسلامی ایران، با توجه قوانین و مقررات خود موضوع را به هیات داوری ارجاع دهد؛ لذا از آن جهت که در این بند ضرورت تصویب ارجاع به داوری از سوی مجلس و رعایت اصل ۱۳۹ قانون اساسی ضروری دانسته نشده، مغایر قانون اساسی می‌باشد.

۲-۱-۱-۲- دیدگاه عدم مغایرت

الف) از آنجا که در بند (۱) ماده ۱۱ موافقتنامه آمده است که طرف خارجی می‌تواند «با رعایت قوانین و مقررات مربوط به خود» حل و فصل اختلافات را به داوری ارجاع دهد، ایراد مربوط به اصل ۱۳۹ قانون اساسی مرتفع می‌باشد؛ زیرا اشاره به الزام رعایت قوانین و مقررات آمده است که یکی از این قوانین و مقررات رعایت اصل ۱۳۹ قانون اساسی می‌باشد.

ب) آنچه در اصل ۱۳۹ قانون اساسی بر رعایت آن تأکید شده است، تصویب ارجاع به داوری توسط مجلس شورای اسلامی در مواردی است که طرف دعوی خارجی باشد و این موضوع دقیقاً در بند (۱) این ماده رعایت شده است؛ زیرا مجلس شورای اسلامی در مصوبه خود (که تصویب این لایحه می‌باشد) ارجاع به داوری را در مورد اختلافات قابل تصور در حیطه بهداشت دام و دامپزشکی بین جمهوری اسلامی ایران و جمهوری صربستان پذیرفته و تصویب نموده است. در نتیجه این بند از این جهت مغایرتی با اصل ۱۳۹ قانون اساسی ندارد؛ زیرا آنچه از اصل ۱۳۹ بر می‌آید، تصویب ارجاع به داوری توسط مجلس در مواردی که طرف دعوا خارجی است، می‌باشد و این تصویب می‌تواند کلی و یا جزئی باشد؛ به این معنا که مجلس می‌تواند حل و فصل یک دعوی خاص را به داوری ارجاع نماید و یا به طور کلی حل و فصل تمامی دعوای یک کشور خاص و ایران را در مورد یک موضوع خاص به داوری ارجاع نماید.

۲-۱-۲- نظر شورای نگهبان

بند (۱) ماده (۱۱) با عنایت به نتایج آن در بندهای (۲) و (۳) این ماده، از حیث الزام طرف ایرانی به پذیرش ارجاع به داوری، مغایر اصل ۱۳۹ قانون اساسی شناخته شد.

۳- بحث و بررسی شورای نگهبان پیرامون لایحه موافقتنامه همکاری در زمینه بهداشت دام و دامپزشکی بین جمهوری اسلامی ایران و جمهوری صربستان مصوب ۱۳۹۰/۴/۲۸ مجلس شورای اسلامی (مرحله دوم)

۳-۱- ماده ۱۱

"تبصره ذیل به ماده واحده^۱ الحاق می‌گردد:

تبصره- در اجرای بندهای (۱) و (۲) ماده (۱۱) این موافقتنامه، رعایت اصل یکصد و سی و نهم (۱۳۹) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران الزامی است."

۳-۱-۱- نظرات استدلالی

با توجه به الحاق تبصره به ماده واحده و تصریح به رعایت اصل ۱۳۹ قانون اساسی در اجرای ماده ۱۱ این موافقتنامه، ایراد سابق شورا مرتفع گردیده است.

۳-۱-۲- نظر شورای نگهبان

با توجه به اصلاحات به عمل آمده در مجلس شورای اسلامی، موافقتنامه مزبور مغایرتی با قانون اساسی و موازین شرع ندارد.

نظر نهایی شورای نگهبان: مصوبه مجلس در خصوص لایحه موافقتنامه همکاری در زمینه بهداشت دام و دامپزشکی بین جمهوری اسلامی ایران و جمهوری صربستان، با توجه به اصلاحات به عمل آمده، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

---

۱. ماده واحده- موافقتنامه همکاری در زمینه بهداشت دام و دامپزشکی بین جمهوری اسلامی ایران و جمهوری صربستان به شرح پیوست تصویب و اجازه مبادله اسناد آن داده می‌شود.